

Vratimo se na samu stvar: Ksenofanov slušač bio je Parmenid, a njegov Melis i Zenon. No, zato jer Aristotel njega <Zenona> napada poslije Ksenofana, a Parmenida i Melisa gotovo uvijek zajedno povezuje, prvo ćemo raspraviti optužbe protiv Zenona.

Obrana Zenonova [na margini]

5

Prvo ocijenimo njegove <Zenonove> nauke kako ih je Aristotel izložio. »Ako nešto jest, nemoguće je da nastaje:«³³ τοῦτο λέγων ἐπὶ τοῦ θεοῦ, »to govoreći o bogu« – dakle Zenon ovdje raspravlja o teologiji. Bog je, dakle, nastao, kaže Zenon. Ako je nastao, i vječan je. Opet: Bog je κράτιστον πάντων³⁴, najmoćniji od svih. Ako je najmoćniji, također je jedan. Ako bi, naime, bila dva ili više, ne bi bio najmoćniji od svih. Njih dva bili bi mu jednaki. Naime, to svojstvo (biti najmoćniji od svih) pripada Bogu. Ako su dva boga jednaka, nisu oba od svih najmoćnija. Ako je jedan od njih moćniji, onaj slabiji nije bog dakle jedan je bog. Ako je jedan, posvuda πάντη sebi sličan, također vidi i čuje i ima ostala osjetila. Ako je sebi posvuda sličan ima oblik kugle: naime kugla je posvuda sebi slična i sebi ista. I budući da je vječan i ima oblik kugle, nije niti beskonačan niti konačan: razlog je: jer, iako nema niti početak niti sredinu niti kraj, nije beskonačan. Ako bi ih bilo više, bio bi ograničen, no jedan je, dakle, nije ograničen: »Takvo uistinu biće, kaže da je jedan postojeći bog, da se ne kreće, niti da je ono nepokretno.«³⁵ Naime, ono nepokretno nije biće, a kreće se ono čega je više od jednog. Zaključujući ovu raspravu Aristotel kaže: »Kroz sve tako postoji bog, vječan i jedan, sličan i oblika kugle, niti beskonačan, niti konačan, niti miruje, niti je nepokretan.« Na tom mjestu mislim da je pogreška

10

15

20

25

³³ Nema grčkog, usp. ARIST. Xen. 977a.14: Ἀδύνατόν φησιν εἶναι, εἴ τι ἔστι, γενέσθαι.

³⁴ Usp. ARIST. Xen. 977a.23–24 εἰ δ' ἔστιν ὁ θεὸς πάντων κράτιστον, ἕνα φησὶν αὐτὸν προσήκειν εἶναι.

³⁵ Usp. ARIST. Xen. 977b. 8- 10 τὸ δὲ τοιοῦτον ὃν ἓν, ὃν τὸν θεὸν εἶναι λέγει, οὔτε κινεῖσθαι οὔτε κινήτων εἶναι. Petrić malo mijenja tekst i umjesto κινήτων čita ακίνητον.